

Yeşaya, otuz dördüncü bölüm

- I. Yahuda'yla ilgili peygamberlikler (1-12)
- II. Uluslarla ilgili peygamberlikler (13-27)
- III. Efraim ve Yahuda'yla ilgili uyarıcı önbildiriler (28-35)**
 - A. Samiriye'ye uygulanan sıkıdüzen Yahuda için de bir uyarı oldu (28).
 - B. Yerusalem (Ariel) ve Yahuda gelecek olan yargı konusunda uyarılır (29).
 - C. Yerusalem'in yıkıma uğraması yakındır (30).
 - Ç. Yerusalem'e saldırılmasının bir özeti bildirilir (31).
 - D. Mesih'in egemenliğinin simgesi olan Hizkiya'nın yönetimi anlatılır (32).
 - E. Sanherib'le ilgili son peygamberlik bildirilir (33).
 - F. Rabbin oç alma günü açıklanır (34).**
 1. Tanrı ulusları yıkıma uğratacaktır (34:1-15).
 2. Tanrı Sözü'nde tek bir noksanlık olmayacaktır (34:16-17).



Otuz dördüncü ve otuz beşinci bölümler, aynı şiirin birer kıtası gibidirler. İlk kıta Rabbin gününü, Armagedon'u konu alır. Tanrı'nın düşmanlarını temsil eden Edom'un yargılanmasını betimler. İkinci kıta Mesih'in krallığındaki kutsamaları göz önüne serer.

34:1 ey milletler, ey kavimler, dünya ve onun içindekiler, ondan çıkanların hepsi: Bu sözler bütün insanları kapsar. Hiçbir ayırım yapmadan her bir kişiye seslenir.

işitmek için yaklaşın ... iyi dinleyin, dünya ve onun içindekiler; yer ve ondan çıkanların hepsi işitsin: Bir öğretmen bütün öğrencilerinin susup ilgilerini tümüyle ona yönettinceye dek bekler, geciken öğrencilere seslenir. Tanrı da herkesin düşüncelerini bir noktada toplamaya zorlar gibi her bir kişinin ilgisini Kendi bildirisine çevirmeye çalışır. Uluslar iki nedenle dinlemeye çağrılır:

1. Tanrı'nın bildirisi dinlenmeye ve O'nun işleri bakılmaya değerdir (33:13).
2. Tanrı öfkesi ulusların başlarına gelecekti.

Tanrı öfkesini bildiren vaizler, dinleyiciler tarafından alınganlıkla karşılanır; «Bize doğru şeyler peygamberlik etmeyin, bize yumuşak şeyler söyleyin» (30:10) gibi protesto sözleri duyarlar. Zarif sınırlar incitilmemeli, yürekler korkutulmamalı, okşanmaya alışkın kulaklar şoka uğratılmamalıdır (Haberciler'in İşleri 28:27; 2. Timoteos 4:3,4). Vaizler de beğenilmek, alkışlanmak istedikleri için halkın bu beklentilerini karşılamaya çalışmak tehlikesinde olabilirler. Ne var ki, Tanrı'nın çağırdığı konuşmacı şu noktaları önemsemelidir:

- a. Kutsal Yazı'da vaizlere öğretilen ilkeleri göz önüne almalı (1. Selanikliler 5:14; 1. Timoteos 4:9; 2. Timoteos 2:2; 4:2; Titus 1:9-11; 2:14-15; İbraniler 3:13; Yahuda 3).
- b. Dinleyicilerin ruhsal gereksinimlerini karşılamaya çaba harcamalıdır (Haberciler'in İşleri 26:18; 2. Korintliler 4:3). Vaizlerin aldıkları bilginin tümünü iletmeleri gerekir (1. Korintliler 15:3). Hoşlarına giden parçaları seçmemeli, Tanrı'nın isteminin tümünü bildirmekten kaçınmamalıdır (Haberciler'in İşleri 20:27; Galatyalılar 1:6).
- c. Tanrı adamlarının örnek yaşamlarını izlemelidirler (Hezekiel [2:5; 3:18-19; 33:7-8]; Daniel [Daniel 4:27]; Pavlus [Haberciler'in İşleri 20:31; 1. Korintliler 4:14; 9:16; Koloseliler 1:28]; İsa Mesih [Matta 4:17; 25:41; Markos 9:44,46,48; Luka 16:24]).

Yeşaya'nın ilettiği peygamberliğin yaklaşık yarısı azarlayıcıdır. Babil (14:4,15), Asur (10:17,18); Edom (34:9,10), Tanrı'nın düşmanları (66:24) kendileri için saptanan yargıyı açıkça duyarlar. İbraniler'e yöneltilen bölümün yazarı da, Tanrı öfkesini okurlarına hiç yumuşatmadan bildirdi (İbraniler 10:27; 10:31; 12:29). Tanrı sevgisini bildiren Yuhanna, O'nun düşmanlarının karşılaşacakları işkenceyi bildirmekten geri kalmadı (Vahiy 14:10,11; 20:14). Pavlus'un dediği gibi, «Rab korkusunun ne olduğunu bildiğimizden, insanları inandırmaya çalışıyoruz» (2. Korintliler 5:11; 6:2).

yer ve ondan çıkanların hepsi işitsin: Yaratılan her şey Tanrı'nın yüceliği için yaratılmıştır (Vahiy 4:11; 15:3). Tüm yaratılış Tanrı'nın yargısını duymaya çağrılır (Tesniye 32:1; Mezmur 50:4; Hezekiel 6:3; Mika 6:1,2). Canlı varlıklardan çok, cansız varlıklar Tanrı Sözü'nü dinlemeye daha hazırdır (Mika 6:1,2)!

34:2 Rabbin öfkesi: Hayvanların vahşiliği ve insanların denetim altında tutamadıkları kızgınlıkları kutsallıktan yoksundur. Bu nedenle onlar Tanrı öfkesinden son derece değişikler. Tanrı'nın öfkesi, O'nun kutsallığını bozan günahlılara yöneliktir. Tanrı, yitirilen cansız varlıktan çok, günah işleyenler ve günah yüzünden ezilenlerle ilgilenir. Kutsallığını çiğneyen insanları sıkıdüzenle eğitir ya da cezalandırır ve incitilen kişilerin yarasını onarır.

bütün milletler: Adı anılan tek ulus Edom'dur. Buna karşın, tüm uluslardan söz edilmektedir. Edom onları temsil eder.

onların ordusuna kızgınlığı var:

1. Düşman orduları Tanrı'nın seçtiklerini mahvetmeye çalışıyorlardı (Hezekiel 35:10).
2. Kendi güçlerinden kuşku duymayıp gururlu bir biçimde (10:12) Tanrı'nın alacağı öçten zarar görmeyeceklerini sandılar.

onları boğazlanmaya verdi: Uzun yıllardır Tanrı, «tüm ulusların kendi yollarından gitmelerine izin verdi» (Habercilerin İşleri 14:16). Geçmiş çağlarda O'nun sabrından son aşamasına dek yararlandıkları gibi şimdi O'nun öfkesinden de son aşamaya dek yararlanmalılar (34:6,7; Vahiy 13:10).

34:3 dışarı atılacak: Birisini gömmemek, ona saygısızlık göstermek anlamına gelir (Yeremya 22:19; 36:30). Bu ayetin betimlediği durumda o denli çok ölü olacaktı ki, gömülmelerine olanak bulunmayacaktı.

leşlerinin kokusu: Gömülmemiş cesetlerden oluşan yığınlar Tanrı'nın adaleti konusunda birer anıttır.

kanlarıyla dağlar eriyecek: (Vahiy 14:19,20)

34:4 göklerin tüm ordusu eriyecek: Kutsal Yazı'da doğadaki şiddetli sarsıntılar, büyük devrimlerin simgesidir. Ne var ki, dünyanın sonunu betimleyen simgeler gerçekleşecektir (Yoel 2:31; Vahiy 6:12-17).

gökler tomar gibi dürülecek: 34:3'te bildirilen kıyımın sonucu, evrensel kargaşa ve yıkım olacaktır. Yıldızlar («göklerin bütün ordusu») asma yaprakları gibi gökten dökülecektir. Gökler de bir tomar gibi dürülecektir (Mezmun 102:25,26; Matta 24:29; 2. Petrus 3:10).

34:5 göklerde: Gökler, Tanrı'nın tasarılarını oluşturduğu yerdir. Tanrı'nın tasarıları dünyada oluşmadan önce cennette O'nun düşüncelerinde gerçekleşir.

kılıcım ... kanıncıya dek içti: Rabbin kılıcı O'nun öcünün bir simgesidir (27:1; 31:8; 34:5; 66:16; Tesniye 32:41,42; Yeremya 12:12; 46:10; 47:6; Zekarya 13:7).

Edom: İkiizler doğmadan önce Esav'ın Yakup'a hizmet edeceği bildirildi (Tekvin 25:23; 27:40). Edom Yahuda'nın mülkiyetine geçecekti (Sayılar 24:18). Ne var ki, Edom düşmanlık duyması nedeniyle lanet altındaydı (Amos 1:11-12).

1. İsraililer Mısır'dan çıkıp Kenan bölgesine giderken, Musa Edom bölgesinden geçmek için izin istedi. Edom buna izin vermeyince İsrail'in düşmanı olduğunu gösterdi (Sayılar 20:14-21).
2. Edom Davut'a boyun eğmek zorunda kaldı (2. Samuel 8:14), ama Yehoram'a başkaldırdı (2. Tarihleri 21:8-10). Bundan sonra Yahuda'nın en çetin düşmanları arasında sayıldı (Hezekiel 35:5).
3. Edom Ahaz'ın krallığı sırasında Yahuda'ya saldırdı (2. Tarihler 28:17).
4. Amos da Yeşaya gibi Edom'u betimledi (Amos 1:11,12).

5. Nebukadnetsar'ın Yerusalem'i yenerek Yahudalılar'ı sürgüne götürdüğüne sevindiği için Edom günah kasesini doldurdu (Mezmur 137:7; Obadya 10-14; Yeremya'nın Mersiyesi 4:21,22; Hezekiel 35:10-14).
6. Edom suçsuz Yahudalılar'ın kanını döktü (Yoel 3:19).

34:6 kan, yağ: Kurban kesilirken kanla yağ Tanrı'ya ayrılırdı (Levililer 3:16,17; 7:25-27; Tesniye 12:27).

Rabbin kılıcı kana ... doydı: (Tesniye 32:39-42; Hezekiel 39:17-20). Geçmiş zaman kullanılması peygamberliğin kesinliğine dikkat çeker (9:1; 14:27; 24:16; 32:10).

kuzular, ergeçler: Kuzularla ergeçler Edom'un öldürülecek halkını temsil ederken koçlarla öküzler (34:7) önderleri ve ileri gelenleri simgeler.

yağla ... yağlandı: Tanrı'nın kılıcı sanki kurban yağıyla beslenmiş gibiydi (Levililer 3:3,4,9,10,15,16; 7:3).

Botsra: Botsra, Moab bölgesinde aynı adı taşıyan yerden başka bir kentti. Esav soyunun erken bir tarihte yerleştiği merkez olup (Tekvin 36:33) Edom'un en önemli kentlerinden biriydi. Bugün El-Busaireh adını taşıyan kentin kurulu olduğu yerde olduğu sanılmaktadır.

Rabbin Botsra'da kurbanı: Rabbin kılıcı olduğu gibi (Yukarıdaki nota bakın [34:5]) kurban da Tanrı için simgesidir (Yeremya 46:10; Hezekiel 39:17-19; Tsefanya 1:7-10). Tanrı'ya kurban getirmeyen kişinin kendisi kurban olmalı. Ne var ki, kurban oluşunun karşılığı lütf olmayacaktır (63:1-4). İsa Mesih kanını günahlılar uğruna dökmeydi, tüm dünya son damlasına dek kendi kanını dökmeliydi.

Edom: Yahuda Babil'e sürülünce Edom, ülkede bırakılmış olan Yahudiler'i ezmeye koyuldu. Edomlular'ın atası Esav Yakub'un ikiz kardeşi idi. Bu nedenle, bu iki halk kardeş sayılırdı. Edom, kardeş katili olduğu için Tanrı'nın öfkesine hedef oldu (Yeremya 49:12,13; Hezekiel 25:12-14; Yoel 3:19; Amos 1:11,12; Obadya 8-18; Malaki 1:3,4); Nebukadnetsar'ın Edom'u alçaltmasını sağladı (Yeremya 25:15-21).

34:7 onlarla beraber yaban öküzleri: Kuzularla erkeklerin simgelediği halkla birlikte (34:6) öküzlerin simgelediği güçlü, savaşsever önderler de Tanrı'ya hesap vermeliydi.

boğalarla buzağılar: Boğalar Edom'un yaşlılarını ve buzağılar gençlerini simgelemektedir.

inecekler: Normal konumda olanlar ve önderler, gençler ve yaşlılar düşecekler, yıkıma uğrayacaklar (34:10; Yeremya 49:18; 50:27; Vahiy 14:10; 19:3).

34:8 Rabbin oç alma günü: Tanrı günah işleyenden oç aldığı için hiçbir zaman adaletsizlikle suçlanamaz (Romalılar 3:5,6). «Adaletle yargılar ve savaşır» (Vahiy 19:11).

Rab'bin oç alma günü üç yerde O'nun lütfuyla karşılaştırılır (34:8; 61:2; 63:4). Böylece lütfunun sınırsızlığı ve ona oranla öfkesinin süresinin kısıtlılığı vurgulanır. Tanrı Kendisinden «nefret edenlerden babalar günahını çocuklar üzerinde üçüncü ve dördüncü kuşak üzerinde» arayandır,

¹Eklere Kusal Kitap'ta Adları Geçen Önemli Yerler kaynağında alınan notlara da bakın.

ama O'nu «seven ve emirlerini tutanların binlercesine inayet eden kıskanç bir Tanrıdır» (Tesniye 5:9).

Sion davasından ötürü karşılık yılı var: Yerusalem (Sion) kutsal kentti. Tanrı onu hem kendi halkıyla hem de dünyanın uluslarıyla karşılaşacağı yer olarak seçti (2:1-3). Tapınakta her ulustan gelenlerle görüşmeye hazırды, ama uluslar bu daveti ayaklar altına almıştı. Kutsal davet böyle reddedilir mi? Tanrı'ya sırt çevrilir mi? Bunu yapmaya kalkanların vay başlarına!

Edom, sınırlarını genişletmek amacıyla Yahuda'ya el uzatmaya kalkmıştı. Tanrı'dan cezasını çekecekti (Yeremya'nın Meselleri 4:21,22; Hezekiel 36:5-7). Tıpkı Tanrı'nın düşmanlarının tümünü simgeleyen Edom'un yargılanışı gibi, dünyanın sonunda Tanrı'ya karşı duranların da tümü yargılanacaktır (61:1,2; 63:4; 66:14-16; Süleyman'ın Meselleri 11:21; 16:5; Malaki 4:1,3; 2. Selanikliler 1:7-9; Vahiy 11:18; 18:20; 19:2).

34:9-15 Edom vadileri: Edom'un büyük ırmakları yoktu, ama kışın vadilerinde hızlı akıntılar oluşurdu (2. Krallar 3:20-22).

zift, kükürt: Sodom ve Gomorra'da yaşanan yargı akla gelmektedir (Tekvin 19:24-28; Tesniye 29:23; Yeremya 49:17,18).

Gelişmiş kentler gizemli bir biçimde yıkılıp yok olur. Tarih sayfalarında adı geçen birçok şanlı kentin yıkıntısı şimdilik keşfedilmemiş olan ıssız mezarlarında saklı durmakta ve Tanrı'nın onlar için belirlediği yargıya sessizce tanıklık etmektedir.

34:9-10 Edom vadileri zifte ve onun toprağı kükürde dönecek ... dumanı ebediyen tütecek: Kötülerin sonsuz yargıya teslim edildikleri açıklanmaktadır (2. Petrus 3:7; Vahiy 14:11; 18:8; 19:3).

34:10 ebediyen: Bildirilen yıkımın sonsuz olacağı dört kez (34:10'da üç kez, 34:17'de bir kez) yinelenir (66:24; Malaki 1:4).

içinden kimse geçmeyecek: İsraililer Mısır'dan kurtarıldıkları zaman Edom ülkesinden geçmek için izin isteyince kılıçla tehdit edildiler (Sayılar 20:14-21). Edom İsraililer'in geçmesine nasıl izin vermediyse, Tanrı da Edom'dan gelip geçmek isteyenlere öyle izin vermeyecektir. Üç yüz yıl sonra Malaki Edom'un yıkımını tanımladı (Malaki 1:3,4). Makabeler döneminde Edom yeniden İsrail'in düşmanı olarak ortaya çıktı. Ne var ki, zamanla Yahuda'nın üstün gücü karşısında geri çekilmek zorunda kaldı. İ.S. yedinci yüzyılda Müslüman Araplar Edom'un tümüyle yıkımını gerçekleştirdi.

34:11 kirpi, baykuş, karga: (14:23)

şaşkınlık ipini ve boşluk şakulünü onun üzerine gerecek: Bu cümle, Tanrı yargısının adaletini ve işlenen suçlara uygun oluşunu vurgular. Tanrı kimseyi gelişigüzel bir biçimde yargılamaz. Günahlıların durumunu Kutsal Yasa'yla karşılaştırır, titiz araştırmaların sonucunda uygun bir yargı saptar (Yakup 2:13; 2. Krallar 21:13; Yeremya'nın Meselleri 2:8; Amos 7:7,8).

şaşkınlık ve boşluk: İbranice'de, «Tohu ve Bohu». Tekvin 1:2'de aynı sözler Tanrı'nın henüz biçimleştirmemiş olduğu dünyayı tanımlar: «Yer ıssız (tohu) ve boş (bohu) idi.» Tanrı'nın değerlendirmesine göre Edom'da kurtulacak nitelikte, doğru sayılabilecek hiçbir şey, hiçbir kişi yoktu.

34:12 beylerini kırallığa çağıracaklar ama hiçbiri orada olmayacak: Ümitsizce yaşanan çöküş, kurnaz siyasal çözümlerle düzeltilemeyecekti. Siyasetçiler yok oldu. Burada beyler için kullanılan sözcük «horim»dir. Edom, yaşadığı toprağı Hori oğullarından almıştı (Tekvin 36:20,29,30; Tesniye 2:12,22). Krallık tahtına geçme hakkı büyük olasılıkla bu soyundu. Bu soydan kimse kalmayınca yeni kral atamak için yetkili biri bulunamadı. (*The Pulpit Commentary*, Cilt I, sayfa 561)

34:13 dikenler, ısırğanlar: Günah dünyaya ilk girdiğinde verilen cezalardan biri dikenlerdi (Tekvin 3:18). İnsanların çok emek verdikleri saraylarla hisarların dikenlerle kaplanması, onların yaşamlarını yalnızca günahlı işlerle geçirdiklerini açıklar. Tanrısız uğraşları onları ne rahatlık (saray) içinde oturtabildi ne de (hisarlarda) koruyabildi.

34:13-15 Dünyanın yargı altında kalan ıssız yerlerine yabani hayvanlarla kuşlar üşüşür, o yerlerin ıssızlığı böylece daha da artar. Bu yeni gelenler çirkin oluşlarıyla eskiden beri orada yaşayanların iğrenç niteliklerini gösterir. Tanrısızlığın güzelliği yoktur.

34:16 Rabbinkitabı: Tanrı'nın buyurduğu bildiriler ve peygamberlikler bir ciltte toplanırdı (8:16,20; 30:8; Daniel 9:2)

bunlardan hiç bir şey noksan kalmayacak: Bu yargılar gerçekleşince, insanlar Kutsal Yazı'yı açıp olanları önceden bildirilen peygamberliklerle karşılaştırmaya çağırılır. Tek bir noksanlık olmayacaktır (40:8; Matta 5:18).

hiç birinin eşi eksilmeyecek: Her yaban hayvanının eşinin olduğu gibi (34:15) peygamberliklerin her biri de kesinlikle tamamlanacaktır.

O'nun ağzı emretti: Tanrı'nın sözlü ve yazılı bildirileri birbirleriyle çelişmez (1:20; 14:24,27; 40:8; 51:8,14).

O'nun Ruhunu onları topladı: Tanrı'nın tıpkı Nuh zamanında hayvanları nasıl gemiye getirdiyse, ulusların üzerine gelen yargı sonucunda ıssız kalan kentlere de vahşi hayvanlarla kuşları öyle getirecektir. Kutsal Ruh Kutsal Yazı'nın eksiksiz olarak tamamlanmasını sağlar.

34:17 ölçü ipi: Tanrı artık günaha göz yummayacak. Ölçmek için şakulünü çıkardı, elde ettiği bulgulara göre yargıyı saptadı.

onlara pay etti: Her ulusun bölgesini sınırlayan Tanrı, Edom ülkesini yabani hayvanlara teslim etti. Bir ulusun Tanrı'nın yargısı altında kalması şans eseri değildir. Tanrı bu sıklıkla özellikle o halk için uygulamıştır.